OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO PAOLA MENGOZZIEGO

przedstawiona w dniu 6 września 2011 r.[1]

1. W niniejszym wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Zjednoczone Królestwo), zwraca się z pierwszym pytaniem dotyczącym wykładni rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II"[2], zwanego dalej „rozporządzeniem Rzym II"). Zadane pytanie dotyczy zakresu zastosowania tego rozporządzenia ratione temporis.

I — Ramy prawne

A — *Rozporządzenie Rzym II*

2. Motywy 6, 13, 14 i 16 rozporządzenia Rzym II mają następujące brzmienie:

„(6) W celu zwiększenia przewidywalności wyników sporów, pewności w zakresie prawa właściwego i swobodnego przepływu orzeczeń sądowych prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga, aby obowiązujące w państwach członkowskich normy kolizyjne wskazywały to samo prawo krajowe, bez względu na to, do sądu jakiego państwa wniesiono sprawę.

[…]

(13) Jednolite przepisy, stosowane bez względu na wskazane przez nie prawo, pozwalają unikać zakłóceń konkurencji między uczestnikami sporów w ramach Wspólnoty.

(14) Wymóg pewności prawnej i potrzeba zapewnienia sprawiedliwości w indywidualnych przypadkach są podstawowymi elementami w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości. […]

[…]

(16) Jednolite przepisy powinny zwiększać przewidywalność orzeczeń sądowych i zapewniać odpowiednią równowagę między interesami osoby, której

1 — Język oryginału: francuski.
2 — Dz.U. L 199, s. 40.

przypisuje się odpowiedzialność, i poszkodowanego. […]".

3. Co się tyczy prawa właściwego, art. 4 ust. 1 wskazanego rozporządzenia przewiduje, że „[j]eżeli [to] rozporządzenie nie stanowi inaczej, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu niedozwolonego jest prawo państwa, w którym powstaje szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę, oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia".

4. Artykuł 15 rozporządzenia Rzym II określa zakres tak zdefiniowanego prawa właściwego. Artykuł ten ma następujące brzmienie:

„Prawu właściwemu dla zobowiązań pozaumownych na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają w szczególności:

a) podstawa i zakres odpowiedzialności, w tym oznaczenie osób, które mogą być pociągnięte do odpowiedzialności za swoje czyny;

b) przesłanki zwolnienia z odpowiedzialności, jej ograniczenia i współodpowiedzialność;

c) istnienie, charakter i ocena szkody lub dochodzonego sposobu jej naprawienia;

[…]".

5. Artykuł 28 ust. 1 stanowi, że rozporządzenie Rzym II „nie uchybia stosowaniu konwencji międzynarodowych, których stronami w chwili przyjęcia [tego] rozporządzenia jest jedno lub kilka państw członkowskich, a które ustanawiają normy kolizyjne odnoszące się do zobowiązań pozaumownych".

6. Artykuł 29 wskazuje w szczególności, że „[d]o dnia 11 lipca 2008 r. państwa członkowskie przekazują Komisji wykaz konwencji, o których mowa w art. 28 ust. 1. […] Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w terminie sześciu miesięcy od otrzymania […] wykaz konwencji […]".

7. Artykuł 30 wprowadza klauzulę przeglądową, zgodnie z którą Komisja przedkłada sprawozdania ze stosowania rozporządzenia Rzym II „[n]ie później niż 20 sierpnia 2011 r.".

8. Artykuły 31 i 32 rozporządzenia Rzym II mają następujące brzmienie:

„*Artykuł 31*

— Stosowanie w czasie

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po jego wejściu w życie.

Artykuł 32

— Data rozpoczęcia stosowania

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 11 stycznia 2009 r., z wyjątkiem art. 29, który stosuje się od dnia 11 lipca 2008 r.".

B — *Przepisy krajowe*

9. Normy kolizyjne Zjednoczonego Królestwa dotyczące prawa deliktów z okresu sprzed rozporządzenia „Rzym II" zawarte są w części III Private International Law (Miscellaneous Provisions) Act 1995 (ustawy z 1995 r. o prawie prywatnym międzynarodowym – przepisy różne). Sądy Zjednoczonego Królestwa interpretowały powyższą ustawę z 1995 r. jako określającą prawo właściwe dla istoty sporu. Kwestie, które na gruncie prawa angielskiego uznawane są za mające charakter proceduralny, podlegają regulacji prawa angielskiego jako legi fori.

10. W odniesieniu do oceny rozmiarów szkody z orzecznictwa, w szczególności z orzeczenia House of Lords w sprawie Harding przeciwko Wealands [3], wynika, że:

a) prawo właściwe dla istoty sporu rozstrzyga, jakiego rodzaju uszczerbki stanowią podstawę do uzyskania odszkodowania, to znaczy określa kategorie uszczerbków, które zasadniczo mogą stanowić podstawę do uzyskania odszkodowania;

b) ocena rozmiarów szkody w odniesieniu do kwalifikujących się rodzajów uszczerbków jest kwestią proceduralną, podlegającą prawu angielskiemu jako legi fori.

II — Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

11. W dniu 29 sierpnia 2007 r. D.A. Homawoo, przechodząc przez drogę we Francji, został potrącony przez pojazd mechaniczny. W wyniku potrącenia skarżący doznał uszkodzenia ciała. Pojazd, zarejestrowany we Francji, w chwili potrącenia prowadzony był przez osobę ubezpieczoną w towarzystwie

3 — [2007] 2 AC 1, [2006] UKHL 32.

GMF Assurances SA (zwanym dalej „spółką GMF").

12. W dniu 8 stycznia 2009 r. powód w sprawie przed sądem krajowym, mający miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie, wytoczył powództwo o zadośćuczynienie z tytułu doznanych obrażeń oraz o odszkodowanie z tytułu szkód pośrednich przed High Court of Justice, w szczególności przeciwko spółce GMF, na podstawie art. 9 ust. 1 lit. b) i art. 11 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych [4]. O ile spółka GMF nie kwestionuje obowiązku wypłaty odszkodowania skarżącemu, o tyle strony nie zgadzają się co do ustalenia prawa właściwego znajdującego zastosowanie do oceny szkody.

13. Wypadek miał miejsce w dniu 29 sierpnia 2007 r., a powództwo zostało wniesione przed High Court w dniu 8 stycznia 2009 r. Powód przed sądem krajowym twierdzi, że ponieważ obie te daty są wcześniejsze od dnia 11 stycznia 2009 r., do którego odsyła art. 32 rozporządzenia Rzym II, rozporządzenie to nie ma zastosowania do postępowania przed sądem krajowym i ocena szkody poniesionej przez skarżącego powinna podlegać prawu angielskiemu jako legi fori. Zdaniem spółki GMF zgodnie z art. 254 ust. 1 WE [5] rozporządzenie Rzym II weszło w życie dwudziestego dnia po jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* [6]. Tymczasem w postępowaniu przed sądem krajowym zdarzenie powodujące szkodę nastąpiło po tej dacie. W konsekwencji na mocy art. 4 i art. 15 lit. c) rozporządzenia Rzym II oceny szkody doznanej przez powoda należy dokonać w oparciu o prawo francuskie.

14. Mając na uwadze wspomniane rozbieżności interpretacyjne dotyczące wejścia w życie rozporządzenia Rzym II, High Court of Justice (Englad & Wales), Queen's Bench Division, postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1. Czy art. 31 i 32 rozporządzenia Rzym II w związku z art. 297 TFUE [7] należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy winien stosować powyższe

4 — Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1. Przepisy te mają następujące brzmienie: „Ubezpieczyciel mający miejsce zamieszkania [lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego może być pozwany […] w innym państwie członkowskim w przypadku powództw ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uposażonego z tytułu ubezpieczenia – przed sąd miejsca, w którym powód ma miejsce zamieszkania [lub siedzibę]" [art. 9 ust. 1 lit. b)]; „Przepisy art. 8, 9 i 10 mają zastosowanie do powództw wytoczonych przez poszkodowanego bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi, jeżeli takie bezpośrednie powództwo jest dopuszczalne" (art. 11 ust. 2).

5 — Artykuł 254 ust. 1 WE stanowi, że „[r]ozporządzenia, dyrektywy i decyzje przyjęte zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 są […] publikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Wchodzą one w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji".

6 — Rozporządzenie Rzym II zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym w dniu 31 lipca 2007 r.; dzień 20 sierpnia 2007 r. był dwudziestym dniem po tej publikacji.

7 — Ponieważ publikacja rozporządzenia Rzym II miała miejsce przed dniem 1 grudnia 2009 r., czyli wcześniej niż dzień wejścia w życie traktatu lizbońskiego, wykładnia, o dokonanie której wnosi sąd krajowy, dotyczy w rzeczywistości art. 254 WE, który nie został zmieniony przez art. 297 ust. 1 akapit trzeci TFUE w zakresie określonych w nim terminów.

rozporządzenie, a w szczególności jego art. 15 lit. c), w sprawie, w której zdarzenie powodujące szkodę miało miejsce w dniu 29 sierpnia 2007 r.?

2. Czy na odpowiedź na pytanie pierwsze ma wpływ którakolwiek z poniższych okoliczności:

a) powództwo o odszkodowanie zostało wytoczone w dniu 8 stycznia 2009 r.;

b) sąd krajowy nie dokonał żadnego rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa właściwego przed dniem 11 stycznia 2009 r.?".

III — Postępowanie przed Trybunałem

15. Powód przed sądem krajowym, spółka GMF, rząd Zjednoczonego Królestwa i rząd grecki, jak również Komisja przekazali Trybunałowi swoje uwagi na piśmie.

16. Powód przed sądem krajowym, spółka GMF i Komisja przedstawili swe stanowiska na rozprawie, która odbyła się w dniu 14 lipca 2011 r.

IV — Analiza prawna

17. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy zakresu zastosowania ratione temporis rozporządzenia Rzym II, określonego w art. 31 i 32 tego aktu prawnego. Wymieniony art. 31 stanowi jedynie, że rozporządzenie Rzym II stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się „po jego wejściu w życie". Artykuł 32 dodaje, że rozporządzenie to „stosuje się od dnia 11 stycznia 2009 r., z wyjątkiem art. 29, który stosuje się od dnia 11 lipca 2008 r.".

18. W sprawie zawisłej przed sądem krajowym ścierają się dwa stanowiska. Zgodnie z pierwszym, podtrzymywanym przez spółkę GMF i rząd grecki, art. 31 nie określa daty wejścia w życie i w związku z tym datę tę należy określić zgodnie z art. 254 ust. 1 WE, tj. dwadzieścia dni po opublikowaniu rozporządzenia Rzym II; w tym ujęciu omawiane rozporządzenie stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 20 sierpnia 2007 r. Zgodnie z drugim stanowiskiem, podzielanym przez powoda przed sądem krajowym, rząd Zjednoczonego Królestwa oraz Komisję, wejście w życie, o którym mowa w art. 31, odsyła w rzeczywistości do daty rozpoczęcia stosowania, określonej w artykule następnym, tj. dnia 11 stycznia 2009 r. – jedynie art. 29 stosuje się od dnia 11 lipca 2008 r. Według tej wykładni rozporządzenie Rzym II stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 11 stycznia 2009 r.

19. W kilku uwagach wstępnych przedstawię typowe dla przepisów Unii użycie rozróżnienia między „wejściem w życie" a „datą

rozpoczęcia stosowania" (A). Następnie zbadam, czy nawiązanie przez prawodawcę w tym rozporządzeniu do wejścia w życie i do daty rozpoczęcia stosowania prowadzi do takich skutków, jakie zazwyczaj wynikają z zastosowania tego rozróżnienia. Aby odpowiedzieć na to pytanie, przeanalizuję najpierw prace przygotowawcze poprzedzające przyjęcie rozporządzenia Rzym II (B), a następnie zbadam treść art. 31 i 32 tego rozporządzenia (C), jego ogólną systematykę (D) i cele (E).

A — *Uwagi wstępne dotyczące rozróżnienia między „wejściem w życie" a „datą rozpoczęcia stosowania"*

20. Rozpoczęcie stosowania pewnych rozporządzeń Unii może być opóźnione w stosunku do daty ich wejścia w życie. Tak było m.in. w przypadku rozporządzeń tworzących pierwsze wspólne organizacje rynku. W przypadku tych rozporządzeń celem rozróżnienia między „wejściem w życie" a „datą rozpoczęcia stosowania" było umożliwienie natychmiastowego powołania nowych organów utworzonych przez te rozporządzenia – np. komitetów zarządzających – oraz opracowanie przez Komisję przepisów wykonawczych, wymagających uzyskania opinii tych nowych organów [8].

21. W dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych, do której zalicza się rozporządzenie Rzym II, ustawodawca Unii również dokonuje rozróżnienia pomiędzy wejściem w życie a rozpoczęciem stosowania wielu rozporządzeń. Pierwszym takim rozporządzeniem było rozporządzenie w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych [9], które weszło w życie w dniu 1 lipca 2001 r., ale było stosowane dopiero od dnia 1 stycznia 2004 r., z wyjątkiem niektórych artykułów, których stosowanie rozpoczęło się z dniem wejścia w życie, tj. z dniem 1 lipca 2001 r. [10]. Na podstawie tych artykułów państwa członkowskie były zobowiązane przesłać Komisji pewne informacje, określone w rozporządzeniu. Komisja, wspierana przez komitet, miała następnie opracować i regularnie aktualizować podręcznik zawierający te informacje [11]. Okres pomiędzy datą wejścia w życie a datą rozpoczęcia stosowania był konieczny do wykonania przez państwa członkowskie, a następnie przez Komisję, pewnych czynności poprzedzających stosowanie rozporządzenia.

22. Prawodawca dokonuje rozróżnienia pomiędzy datą wejścia w życie a datą rozpoczęcia stosowania także w kolejnych rozporządzeniach z tej samej dziedziny, wprowadzając mniej lub bardziej odległe okresy dzielące

8 — Zobacz np. rozporządzenie Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz.U. L 227, s. 1) i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3330/91 z dnia 7 listopada 1991 r. w sprawie danych statystycznych odnoszących się do handlu towarami między państwami członkowskimi (Dz.U. L 316, s. 1).

9 — Rozporządzenie Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (Dz.U. L 174, s. 1).

10 — Zobacz art. 24 rozporządzenia.

11 — Zobacz art. 19 rozporządzenia.

te dwa terminy, aby umożliwić państwom członkowskim wprowadzenie ewentualnych zmian do ich prawa krajowego przed przesłaniem do Komisji stosownych informacji, określonych w danym akcie prawnym. Informacje te są następnie podawane do publicznej wiadomości, zwykle w drodze publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* [12]. Jednak w przypadku rozporządzenia Rzym II dokonanie wykładni art. 31 w taki sposób, że artykuł ten określa datę wejścia w życie tego rozporządzenia na dzień 20 sierpnia 2007 r., podczas gdy datą rozpoczęcia stosowania jest dzień 11 stycznia 2009 r. – z wyjątkiem art. 29, który stosuje się od dnia 11 lipca 2008 r. – miałoby inne, wyjątkowe skutki.

23. Stosowanie rozporządzenia Rzym II od dnia 11 stycznia 2009 r. do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 20 sierpnia 2007 r., oznaczałoby bowiem, iż przez okres prawie siedemnastu miesięcy zdarzenia powodujące szkodę podlegałby regułom ustanowionym przez to rozporządzenie, podczas gdy rozporządzenie to nie mogłoby być do nich stosowane. Takie stosowanie rozporządzenia, zgodnie z którym reguły ustanowione przez rozporządzenie Rzym II w pewien sposób znajdowałyby zastosowanie, lecz nie mogłyby być stosowane, nie znajduje odpowiednika w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych [13]. W szczególności w odpowiedniku rozporządzenia Rzym II, ustanawiającym normy kolizyjne w sprawach dotyczących zobowiązań umownych i zawierającym jednak rozróżnienie pomiędzy jego datą wejścia w życie a datą rozpoczęcia stosowania, uściślono, że rozporządzenie to stosuje się do umów zawartych po dacie rozpoczęcia jego stosowania [14].

24. Mając na względzie wyjątkowe skutki ewentualnego rozróżnienia między „wejściem w życie" w art. 31 a „datą rozpoczęcia stosowania" w art. 32, które prowadziłyby do stosowania rozporządzenia Rzym II od dnia 11 stycznia 2009 r. do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 20 sierpnia 2007 r., wskazane jest dokonanie

12 — Zobacz rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. L 338, s. 1) (art. 72); rozporządzenie (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz.U. L 143, s. 15) (art. 33); rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.U. L 399, s. 1) (art. 33); rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz.U. L 199, s. 1) (art. 29); rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów") oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. L 324, s. 79) (art. 26); rozporządzenie (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177, s. 6, zwane dalej „rozporządzeniem Rzym I") (art. 29); rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz.U. L 7, s. 1) (art. 76); a także rozporządzenie Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej (Dz.U. L 343, s. 10) (art. 21).

13 — Rozporządzenie nr 805/2004 stanowi, że stosuje się ono „do orzeczeń wydanych, ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych oraz dokumentów formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych jako dokumenty urzędowe po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia" (art. 26); jednakże, jak podnosi Komisja w swoich uwagach pisemnych, w przepisie tym ustawodawca ogranicza się do określenia orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych, które mogą być poświadczone jako europejskie tytuły egzekucyjne, i nie ma on żadnego wpływu na zakres zastosowania ratione temporis tego rozporządzenia, zawierającego zasady proceduralne.

14 — Artykuł 28 rozporządzenia Rzym I.

analizy prac przygotowawczych, aby ustalić, czy mogą one być pomocne w wyjaśnieniu kwestii, czy taki skutek został zamierzony przez ustawodawcę.

B — *W przedmiocie prac przygotowawczych poprzedzających rozporządzenie Rzym II*

25. Komisja przedstawiła projekt rozporządzenia dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych w dniu 22 lipca 2003 r. [15]. Projekt ten zawierał tylko jeden artykuł dotyczący stosowania rozporządzenia w czasie, zatytułowany „Wejście w życie i stosowanie w czasie", który miał następujące brzmienie: „[n]iniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. Stosuje się ono do zobowiązań pozaumownych wynikających ze zdarzeń, które nastąpiły po jego wejściu w życie" [16] [tłumaczenie nieoficjalne].

26. W trakcie późniejszych negocjacji prowadzonych w łonie Rady Unii Europejskiej delegacja szwedzka podniosła, że stosowanie tego rozporządzenia wymaga wprowadzenia pewnych zmian do jej prawa krajowego oraz że wprowadzenie takich zmian wymaga co najmniej dwóch lat. Z tego powodu delegacja szwedzka zaproponowała zastąpienie sformułowania „wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r." sformułowaniem „wchodzi w życie najwcześniej dwa lata po jego przyjęciu" [17]. Propozycja ta uzyskała wsparcie delegacji niemieckiej [18]. Również delegacja niderlandzka zaproponowała, by przed wejściem w życie tego rozporządzenia pozostawić wystarczający okres czasu na wydanie niezbędnych przepisów krajowych [19]. Uwagi wymienionych delegacji świadczą o ich woli odroczenia wejścia w życie rozporządzenia Rzym II.

27. Równocześnie w dniu 22 grudnia 2005 r. [20] zaproponowano przyjęcie dwóch odrębnych artykułów, z których pierwszy został zatytułowany „Zakres czasowy stosowania", a drugi „Wejście w życie", i podzielenie istniejącego brzmienia, z kilkoma zmianami, na dwa artykuły. Artykuły te otrzymały następujące brzmienie:

„Artykuł 27

Zakres czasowy stosowania. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do przypadków szkody lub uszczerbku mających miejsce po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 27a

Wejście w życie. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem […]".

15 — COM(2003) 427 wersja ostateczna.

16 — Artykuł 27.

17 — Dokument 9009/04 ADD 8 z dnia 18 maja 2004 r., JUSTCIV 71 CODEC 645, s. 34.

18 — Dokument 9009/04 ADD 11 z dnia 24 maja 2004 r. (07.06) (OR.de), JUSTCIV 71 CODEC 645, s. 19.

19 — Dokument 9009/04 ADD 16 z dnia 28 maja 2004 r., JUSTCIV 71 CODEC 645, s. 6.

20 — Dokument 16027/05 z dnia 22 grudnia 2005 r., JUSTCIV 245 CODEC 1218, s. 22.

28. Propozycja ta nie została ujęta w zmienionym projekcie Komisji, przedstawionym w dniu 21 lutego 2006 [21]. Data „1 stycznia 2005 r." została skreślona, ale pozostałe brzmienie zostało utrzymane w niezmienionej formie. W konsekwencji artykuł dotyczący stosowania rozporządzenia w czasie uzyskał następujące brzmienie: „Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem […]. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zobowiązań pozaumownych będących pochodną zdarzeń, które miały miejsce po jego wejściu w życie" [22].

29. Do propozycji uregulowania stosowania w czasie rozporządzenia Rzym II w dwóch odrębnych artykułach powrócono w dniu 16 marca 2006 r. [23] z nieco zmienionym brzmieniem artykułów. Pierwszy artykuł stanowił, że „[n]iniejsze rozporządzenie stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę […] mających miejsce po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia" [24]. Dla drugiego artykułu zaproponowano następujące brzmienie: rozporządzenie Rzym II „wchodzi w życie [9 miesięcy po jego przyjęciu]" oraz „stosuje się [15 miesięcy po jego przyjęciu], z wyjątkiem [obecnego art. 29], który stosuje się 9 miesięcy po przyjęciu rozporządzenia" [25]. Wejście w życie rozporządzenia Rzym II miało nastąpić 9 miesięcy po jego przyjęciu, w dniu rozpoczęcia stosowania jego obecnego art. 29.

30. Jest mało prawdopodobne, by ustawodawca był wówczas w pełni świadomy faktu, iż zmiana brzmienia obu tych artykułów doprowadziła w rzeczywistości do tego, że rozporządzenie Rzym II znajdowało zastosowanie do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dacie rozpoczęcia stosowania art. 29, która zbiegała się z datą wejścia w życie tego rozporządzenia. Dowodem na to jest fakt, że taka interpretacja zakresu zastosowania ratione temporis rozporządzenia Rzym II, zgodnie z którą rozporządzenie to w swojej ostatecznej wersji stosuje się od dnia 11 stycznia 2009 r. do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 11 lipca 2008 r., nie została podniesiona przez żadną ze stron postępowania przed sądem krajowym. Używając w pierwszym artykule terminu „wejście w życie", prawodawca powtórzył w rzeczywistości brzmienie wersji wcześniejszych, nie uświadamiając sobie zasadniczej zmiany, którą to za sobą pociągało.

31. Dokument roboczy z dnia 3 maja 2006 r. ujawnia, że po posiedzeniu z dni 27 i 28 marca 2006 r. wiele delegacji uznało, iż rozróżnienie między datą wejścia w życie a datą rozpoczęcia stosowania jest mylące [26]. Najprawdopodobniej w celu wprowadzenia uproszczenia tej kwestii w późniejszej wersji z dnia 10 kwietnia 2006 r. [27] z drugiego artykułu usunięte zostało pierwsze zdanie. W artykule tym, nadal zatytułowanym „Wejście w życie", wskazano po prostu, że „[r]ozporządzenie ma

21 — COM(2006) 83 wersja ostateczna.

22 — Artykuł 27.

23 — Dokument 7432/06 z dnia 16 marca 2006 r., JUSTCIV 62 CODEC 247, s. 20.

24 — Artykuł 27.

25 — Artykuł 27a.

26 — Dokument 7709/06 z dnia 3 maja 2006 r., JUSTCIV 79 CODEC 277, s. 6.

27 — Dokument 7929/06 z dnia 10 kwietnia 2006 r., JUSTCIV 85 CODEC 296, s. 21.

zastosowanie od [18 miesięcy po jego przyjęciu], oprócz art. 26, który ma zastosowanie [12 miesięcy po jego przyjęciu]" [28]. W następnej wersji z dnia 21 kwietnia 2006 r. [29] ten drugi artykuł otrzymał swoje ostateczne brzmienie, zaś jego tytuł został zmieniony na „Data zastosowania".

32. W konsekwencji wydaje się, że te kolejne zmiany należy traktować bardziej jako zmiany formy niż zmiany istoty rozporządzenia Rzym II. Wydaje się, że zamiarem ustawodawcy w toku prac nad tym rozporządzeniem było połączenie pojęcia wejścia w życie z art. 31 z datą rozpoczęcia stosowania z art. 32 rozporządzenia Rzym II, bez zajmowania się trudnościami wynikającymi z obecności dwóch dat rozpoczęcia stosowania.

33. Taki zamiar został potwierdzony prawie całkowitym brakiem dyskusji na ten temat w trakcie negocjacji, aż do momentu przyjęcia rozporządzenia Rzym II w dniu 11 lipca 2007 r. Z opublikowanych dokumentów wynika, że problem nieporozumienia wynikającego z rozróżnienia między datą rozpoczęcia stosowania a datą wejścia w życie poruszono jedynie na posiedzeniu z dni 27 i 28 marca 2006 r. [30]. Prezydencja potwierdziła przy tej okazji, że rozróżnienie zostało wprowadzone ze względu na zobowiązania, z których państwa członkowskie muszą się wywiązać przed rozpoczęciem stosowania rozporządzenia Rzym II, odwołując się do obowiązku przekazania wykazu konwencji przewidzianego w obecnym art. 29. W ten sposób prezydencja uzasadniła wyłącznie obecność wcześniejszej daty rozpoczęcia stosowania jednego z artykułów rozporządzenia Rzym II. W żadnym przypadku nie zajmowała się jeszcze wcześniejszą datą wejścia w życie rozporządzenia Rzym II lub stosowaniem tego rozporządzenia do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się przed dniem rozpoczęcia stosowania, tj. dniem 11 stycznia 2009 r.

34. Z prac przygotowawczych poprzedzających przyjęcie art. 31 i 32 rozporządzenia Rzym II wynika w konsekwencji, że ustawodawca nie wykazał wyraźnego zamiaru stosowania tego rozporządzenia do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się przed dniem rozpoczęcia stosowania tj. dniem 11 stycznia 2009 r. Z powyższego wynika, że aby dokonać tego rodzaju wykładni omawianych artykułów, należy uważnie sprawdzić, czy jest ona poparta literalną interpretacją tekstu będącego wynikiem prac przygotowawczych oraz ogólną systematyką i celami rozporządzenia Rzym II.

C — *W przedmiocie treści art. 31 i 32*

35. Artykuł 32 rozporządzenia Rzym II stanowi, że „niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 11 stycznia 2009 r., z wyjątkiem art. 29, który stosuje się od dnia 11 lipca

28 — Artykuł 27a.

29 — Dokument 8417/06 z dnia 21 kwietnia 2006 r., JUSTCIV 104 CODEC 350, s. 21.

30 — Dokument 7709/06 z dnia 3 maja 2006 r.

2008 r.". Artykuł 31 uściśla, że rozporządzenie Rzym II stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się „po jego wejściu w życie".

36. Zdaniem spółki GMF pojęcia wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania oraz różnica pomiędzy nimi są dobrze znane ustawodawcy Unii. Są one wyjaśnione we wspólnym przewodniku praktycznym Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, przeznaczonym dla osób uczestniczących w redagowaniu aktów ustawodawczych w łonie instytucji wspólnotowych [31]. Natychmiast muszę się odnieść się do tego stwierdzenia. Wprawdzie art. 20.10 i nast. tego przewodnika przewidują możliwość „odroczonego stosowania rozporządzeń", wskazując wyraźnie, że „[n]iekiedy data wejścia w życie rozporządzenia jest różna od daty rozpoczęcia stosowania wprowadzonych przez nie regulacji, które jest odroczone". Jednakże różnica pomiędzy tymi dwoma pojęciami nie została wyjaśniona. Artykuł 20.10 odnosi się jedynie do rozporządzeń, które powołują do życia wspólne organizacje rynku, i tłumaczy cel rozróżnienia pomiędzy datą wejścia w życie a datą rozpoczęcia stosowania dla tych rozporządzeń. Tego rodzaju cel, realizowany w szczególnych ramach rozporządzeń dotyczących określonych sektorów, nie jest celem realizowanym w ramach rozporządzenia Rzym II, ustalającym wejście w życie wymienione w art. 31 na dzień 20 sierpnia 2007 r., podczas gdy rozporządzenie stosuje się od dnia 11 stycznia 2009 r. W konsekwencji wspólny przewodnik praktyczny Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji może posłużyć jedynie jako przykład rozróżnienia między wejściem w życie a rozpoczęciem stosowania danego instrumentu, i to przykład użyty w szczególnym celu. Ten szczególny przykład nie pozwala w sposób ogólny stwierdzić, że różnica pomiędzy pojęciami wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania jest dobrze znana ustawodawcy Unii.

37. Ponadto, co ważniejsze, podczas gdy w art. 31 mowa jest w szczególności o „wejściu w życie", a w art. 32 o „dacie rozpoczęcia stosowania", przepisy te muszą być interpretowane łącznie, gdyż pierwszy z nich zatytułowany jest „*Stosowanie* w czasie", natomiast drugi – „Data rozpoczęcia stosowania". Z tego rodzaju interpretacji jasno wynika, że w rozporządzeniu Rzym II pojęcia wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania są używane w sposób nieprecyzyjny i jedno jest mylone z drugim. W konsekwencji nie można zgodzić się z argumentem spółki GMF i rządu greckiego, jakoby art. 31 był uzupełniany przepisem zawartym w ostatnim zdaniu art. 254 ust. 1 WE, zgodnie z którym „[rozporządzenia] wchodzą w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji".

31 — Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Luksemburg 2003.

38. Brak wyraźnego rozróżnienia pomiędzy tymi dwoma pojęciami oraz mylenie ich w rozporządzeniu Rzym II jest potwierdzane przez fakt, że w znakomitej większości innych aktów prawnych przyjętych w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych artykuły zatytułowane „Wejście w życie" zawierają sformułowanie „stosuje się" lub „ma zastosowanie" [32].

39. Ponadto ów brak wyraźnego rozróżnienia pomiędzy dwoma pojęciami potwierdzają też rozbieżności w tłumaczeniu rozporządzenia Rzym II. W wersjach hiszpańskiej, niderlandzkiej i rumuńskiej art. 32 jest zatytułowany „Wejście w życie" [33], nie zaś „Data rozpoczęcia stosowania". W tych trzech wersjach nie ma żadnej wątpliwości, że wejście w życie tego rozporządzenia zostało ustalone na dzień 11 stycznia 2009 r., z wyjątkiem art. 29, który wszedł w życie z dniem 11 lipca 2008 r. Trybunał wyraźnie orzekł, że „pominięcie obu wersji językowych […] byłoby sprzeczne z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, zgodnie którym konieczność jednolitej wykładni przepisów wspólnotowych wyklucza, aby w razie wątpliwości tekst przepisu był rozpatrywany odrębnie, i wymaga, aby był on interpretowany i stosowany w świetle wersji ustanowionych w innych językach urzędowych (zob. w szczególności wyrok z dnia 12 lipca 1979 r. w sprawie 9/79 Koschniske, Rec. s. 2717, pkt 6). […] [W]szystkim wersjom językowym należy co do zasady przypisać takie samo znaczenie" [34]. To, co jest prawdą w stosunku do dwóch różnych wersji językowych, a fortiori obowiązuje dla trzech wersji.

D — *W przedmiocie ogólnej systematyki rozporządzenia Rzym II*

40. Przechodząc do badania ogólnej systematyki rozporządzenia Rzym II, należy wyjść od stwierdzenia, że przepisy tego rozporządzenia poprzedzające art. 31 i 32 nie zawierają przesłanek dotyczących zastosowania tego rozporządzenia do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się przed 11 stycznia 2009 r. Analiza tych postanowień umożliwia jedynie zrozumienie zamiaru ustawodawcy, pragnącego odroczyć rozpoczęcie stosowania tego rozporządzenia do dnia 11 stycznia 2009 r. – z wyjątkiem art. 29, który stosuje się od dnia 11 lipca 2008 r. – podczas gdy

32 — Rozporządzenie nr 1206/2001 (art. 24); rozporządzenie nr 2201/2003 (art. 72); rozporządzenie nr 805/2004 (art. 33); rozporządzenie nr 1896/2006 (art. 33); rozporządzenie nr 861/2007 (art. 29); rozporządzenie nr 1393/2007 (art. 26); rozporządzenie nr 4/2009 (art. 76); w tych aktach prawnych uniknięto pomieszania pojęć, ponieważ ustawodawca dokładnie wskazuje datę wejścia w życie i datę rozpoczęcia stosowania, ściśle określając tę datę lub wyraźnie odsyłając do publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

33 — Artykuł 32 jest zatytułowany w następujący sposób: w wersji hiszpańskiej „Entrada en vigor"; w wersji niderlandzkiej, „Inwerkingtreding"; w wersji rumuńskiej „Data intrării în vigoare".

34 — Wyrok z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-296/95 EMU Tabac i in., Rec. s. I-1605, pkt 36.

rozporządzenie to zostało przyjęte w dniu 11 lipca 2007 r.

41. Jak słusznie wyjaśniła spółka GMF w swoich uwagach pisemnych i na rozprawie, powód, z jakiego ustawodawca przyjął dwie daty rozpoczęcia stosowania, wynika z art. 28 i 29 rozporządzenia Rzym II. Przed rozpoczęciem stosowania tego rozporządzenia konieczne było w istocie zapoznanie się z informacjami na temat konwencji międzynarodowych regulujących normy kolizyjne w zakresie zobowiązań pozaumownych wiążących jedno lub kilka państw członkowskich. Konsekwencja ta wynika z art. 28, zgodnie z którym rozporządzenie nie uchybia stosowaniu konwencji międzynarodowych.

42. Artykuł 29 przewiduje, że najpóźniej do dnia 11 lipca 2008 r. państwa członkowskie przekazują Komisji wykaz powołanych konwencji. Komisja publikuje ten wykaz w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w terminie sześciu miesięcy od daty jego otrzymania. Ponieważ można było oczekiwać, że wszystkie konwencje zostaną zebrane i opublikowane najpóźniej w dniu 11 stycznia 2009 r., toteż stosowanie rozporządzenia Rzym II rozpoczyna się od tego dnia.

43. Zdaniem spółki GMF rozporządzenie Rzym II powinno już wejść w życie w momencie rozpoczęcia stosowania art. 29, określonego na dzień 11 lipca 2008 r. Spółka GMF wyciąga z tego wniosek, że rozporządzenie Rzym II stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się przed dniem 11 stycznia 2009 r. Argumentu tego nie można jednak uwzględnić, gdyż z art. 32 wyraźnie wynika, że rozpoczęcie stosowania art. 29 należy oddzielić od rozpoczęcia stosowania innych postanowień rozporządzenia Rzym II. Natomiast jeżeli wejściu w życie rozporządzenia Rzym II w dniu 11 lipca 2008 r. miałoby towarzyszyć rozpoczęcie stosowania tego rozporządzenia do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po tej dacie, takie zdarzenia podlegałyby przepisom rozporządzenia Rzym II od dnia 11 lipca 2008 r., choćby stosowanie tych postanowień było odroczone. Taka sytuacja oznaczałaby, że przepisy te byłyby stosowane przed datą wyraźnie ustaloną przez ustawodawcę, tj. dniem 11 stycznia 2009 r.

44. Ponadto, jak podnosi Komisja, powołując jako przykład rozporządzenie Bruksela IIa, jeżeli ustawodawca Unii określa w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych rozpoczęcie stosowania pewnych artykułów rozporządzenia w taki sposób, że zbiega się ono z wejściem w życie tego rozporządzenia [35], skuteczność tych artykułów wynika z faktu określenia wcześniejszej daty rozpoczęcia stosowania, a nie z faktu wejścia w życie samego rozporządzenia jako takiego. W konsekwencji zaciera się rozróżnienie pomiędzy samymi pojęciami wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania.

35 — Zobacz rozporządzenia nr 1206/2001, 2201/2003 i 805/2004.

45. Analiza przepisów poprzedzających art. 31 i 32 wskazuje na wyraźną wolę ustawodawcy Unii, aby odroczyć rozpoczęcie stosowania rozporządzenia Rzym II po to, by najpierw zapewnić opublikowanie konwencji międzynarodowych ustanawiających normy kolizyjne w zakresie zobowiązań pozaumownych wiążących jedno lub kilka państw członkowskich. Natomiast przepisy te nie zawierają żadnej wskazówki dotyczącej ewentualnego zastosowania rozporządzenia do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się przed dniem 11 stycznia 2009 r., lub ewentualnego rozróżnienia pomiędzy datą wejścia w życie ustaloną w art. 31 a datą rozpoczęcia stosowania z art. 32.

46. Stwierdzenia tego nie podważa obecność klauzuli przeglądowej zawartej w art. 30 rozporządzenia Rzym II, która przewiduje przedłożenie sprawozdania ze stosowania tego rozporządzenia „nie później niż dnia 20 sierpnia 2011 r.". Określenie tego terminu nie może oznaczać, że rozporządzenie Rzym II weszło w życie cztery lata wcześniej, tj. w dniu 20 sierpnia 2007 r. W artykule tym nie ma bowiem mowy o dacie wejścia w życie. Ponadto ostatni projekt tego rozporządzenia, zatwierdzony przez komitet pojednawczy w dniu 22 czerwca 2007 r., nie zawiera żadnej daty, ale puste miejsce do uzupełnienia [36]. Identyczna sytuacja miała miejsce w przypadku ostatniego dokumentu sporządzonego przez Parlament Europejski i Radę w dniu 11 lipca 2007 r., tj. w dniu przyjęcia rozporządzenia [37]. Tym samym dokładnie określona data „20 sierpnia 2011 r." została dodana później i nie jest poparta żadnym dowodem pozwalającym połączyć ją z przepisem o wejściu w życie z art. 31.

E — *W przedmiocie celów rozporządzenia Rzym II*

47. W świetle motywów 6, 13, 14 i 16 rozporządzenia Rzym II celem tego rozporządzenia jest w szczególności zwiększenie przewidywalności wyników sporów, pewności prawa oraz unikanie ryzyka zakłóceń konkurencji, które mogą wynikać ze stosowania niejednolitych zasad.

48. Gdyby rozporządzenie Rzym II stosować od dnia 11 stycznia 2009 r. do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 20 sierpnia 2007 r., prowadziłoby to do niepewności co do konkretnego momentu rozpoczęcia stosowania tego rozporządzenia. Występowanie tej niepewności wyraźnie wynika z uwag zgłaszanych przez strony w zakresie takiej możliwości. Powód przed sądem krajowym stoi na stanowisku, że datę rozpoczęcia stosowania rozporządzenia Rzym II

36 — Dokument PE-CONS 3619/07 z dnia 22 czerwca 2007 r., JUSTCIV 140 CODEC 528, s. 31.

37 — Dokument PE-CONS 3619/3/07 REV 3 z dnia 11 lipca 2007 r., JUSTCIV 140 CODEC 528, s. 31.

należy określić z uwzględnieniem postępowań wszczętych w dniu 11 stycznia 2009 r. i później. Rząd grecki, powołując się na zasadę *iura novit curia*, stoi na stanowisku, że sąd, do którego została skierowana sprawa, powinien ją rozstrzygnąć zgodnie z prawem obowiązującym w chwili orzekania: w konsekwencji od dnia 11 stycznia 2009 r. rozporządzenie Rzym II mogłoby mieć zastosowanie na każdym etapie postępowania w toku, od chwili wytoczenia powództwa do chwili wydania prawomocnego orzeczenia. Komisja podziela tę niepewność, podkreślając ze swej strony, że jeśli rozporządzenie Rzym II rzeczywiście stosuje się do zdarzeń wcześniejszych, możliwe jest zastosowanie trzech kryteriów: wytoczenia powództwa, ustalenia przez sąd prawa właściwego i ogłoszenia wyroku.

49. Z ogółu powyższych rozważań wyraźnie wynika, że gdyby rozporządzenie Rzym II należało stosować do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu 20 sierpnia 2007 r., niemożliwe byłoby ustalenie dla wszystkich państw członkowskich dokładnej daty rozpoczęcia stosowania tego rozporządzenia po dniu 11 stycznia 2009 r., a to prowadziłoby do rozbieżnych rozwiązań w ramach Unii Europejskiej.

50. W celu zapewnienia jednolitego stosowania rozporządzenia Rzym II we wszystkich państwach członkowskich, zgodnie z wymogami określonymi w motywach 6, 13, 14 i 16 tego rozporządzenia, rozporządzenie Rzym II należy stosować do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po dniu rozpoczęcia jego stosowania.

51. Gdyby Trybunał postanowił odrzucić takie rozwiązanie i zamiast tego zastosował jedno z kryteriów proponowanych przez strony – tzn. kryterium wszczęcia postępowania, ustalenia przez sąd prawa właściwego lub wydania ostatecznego orzeczenia, które należałoby wyjaśnić w celu stosowania rozporządzenia Rzym II do postępowań zawisłych – aby z większą precyzją móc ustalić zastosowanie rozporządzenia Rzym II do zdarzeń wcześniejszych, przedstawię kilka uwag, które pokazują, że z uwagi na cele rozporządzenia żadne z tych kryteriów nie pozwala na uzyskanie zadowalającego skutku.

52. Po pierwsze, w przypadku zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się pomiędzy dniem 20 sierpnia 2007 r. a dniem 10 stycznia 2009 r., prawo właściwe byłoby różne w zależności od wytoczenia powództwa, ustalenia prawa właściwego lub wydania ostatecznego orzeczenia – w zależności od wybranego kryterium – przed dniem 11 stycznia 2009 r. lub po nim. W konsekwencji do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się w tym samym okresie, miałyby zastosowanie różne normy kolizyjne. Taka sytuacja byłaby szczególnie problematyczna, gdyby w tym samym wypadku poszkodowanych zostało kilka osób. Ich powództwa mogłyby podlegać różnym prawom, w zależności od tego, czy wytoczenie

powództwa, ustalenie prawa właściwego lub wydanie ostatecznego orzeczenia miało miejsce przed dniem 11 stycznia 2009 r. czy po nim. Ponadto sąd krajowy wskazuje w szczególności, że zarówno wytoczenie powództwa, jak i wyznaczenie terminu rozprawy może być przedmiotem taktycznych manipulacji dokonywanych przez strony postępowania. Wobec powyższego, z uwagi na czas, jaki upłynął od dnia 20 sierpnia 2007 r. do dnia 10 stycznia 2009 r., wybór jednego lub drugiego z tych kryteriów byłby sprzeczny z celami rozporządzenia.

53. Po drugie, abstrahując od wspomnianego okresu przejściowego, jeżeli Trybunał opowie się za jednym lub drugim ze wspomnianych kryteriów i jeżeli wpływ na stosowanie rozporządzenia Rzym II będzie w związku z tym miało postępowanie sądowe, jak w swoich uwagach pisemnych zauważył rząd Zjednoczonego Królestwa, nic nie stoi na przeszkodzie, by uprzednio obowiązujące prawo nadal miało zastosowanie do spraw regulowanych przez strony bez postępowania sądowego, jeżeli żadna ze stron nie wytoczyła powództwa. Strony często starają się zawrzeć porozumienie przed skierowaniem sprawy do sądu, na co zwracają uwagę zarówno sąd krajowy, jak i rząd Zjednoczonego Królestwa, podnosząc, że zasady postępowania cywilnego obowiązujące w Anglii i Walii zachęcają do takiego sposobu rozstrzygania sporów, co ogranicza do minimum koszty sporów i ogólnie przyczynia się do prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości [38]. Tym samym wcześniej obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego prywatnego mogłyby regulować sytuację stron do momentu ewentualnej interwencji sądu. Taka sytuacja, w której strony korzystające z mediacji obawiają się zmiany prawa właściwego przy ewentualnym późniejszym wszczęciu postępowania przed sądem, byłaby jednakże sprzeczna z celami rozporządzenia Rzym II.

54. W konsekwencji, po uwzględnieniu zarówno brzmienia art. 31 i 32, jak i ogólnej systematyki oraz celów rozporządzenia Rzym II, wydaje się oczywiste, że rozporządzenie to należy interpretować w ten sposób, iż stosuje się ono do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się w dniu 11 stycznia 2009 r. lub później. Wobec powyższego nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na drugie pytanie sądu krajowego, które dotyczy wpływu dnia wszczęcia postępowania lub ustalenia prawa właściwego na stosowanie rozporządzenia Rzym II.

38 — Sąd krajowy odwołuje się do Pre-action Protocol for Personal Injury Claims (protokołu postępowania przedprocesowego w sprawach dotyczących uszkodzeń ciała), dostępnego w *Civil Procedure Rules*, w dziale „Pre-Action Protocols".

V — Wnioski

55. Uwzględniając całość powyższych rozważań, proponuję by na pytania zadane przez High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, Trybunał udzielił następującej odpowiedzi:

1. Przepisy art. 31 i 32 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II) w związku z art. 254 WE należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy nie powinien stosować tego rozporządzenia, w szczególności jego art. 15 lit. c), w wypadku gdy zdarzenie powodujące szkodę nastąpiło w dniu 29 sierpnia 2007 r. Rozporządzenie 864/2007 stosuje się wyłącznie do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się w dniu 11 stycznia 2009 r. lub później.

2. Z uwagi na odpowiedź na pierwsze pytanie prejudycjalne nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na drugie pytanie prejudycjalne.